МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство образования Чувашской Республики
Управление образования, молодежной политики, физической культуры и спорта администрации Батыревского муниципального округа Чувашской Республики
МБОУ "Балабаш-Баишевская СОШ" Батыревского района Чувашской Республики"

РАССМОТРЕНО на заседании МО начальных классов _______________________ Руководитель МО Тихонова Л.Г. Протокол №1 от «25» августа 2023 г.	СОГЛАСОВАНО Заместитель директора по УВР _______________________ Мазякова Р.А. от «26» августа 2023 г.	УТВЕРЖДЕНО Директор _______________________ Матюшкин С.И. Приказ №145 –ОД от «30» августа 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Литературное чтение на родном (чувашском) языке»

для обучающихся 2-4 классов

Составители: учитель начальных классов Тихонова Индира Владимировна
учитель начальных классов Майзурова Раиса Арсентьевна
учитель начальных классов Тихонова лариса Геннадиевна

с. Балабаш–Баишево, 2023 г.

Чăваш литературипе 2 - 4классем валли çырнă ĕç программи

Предметăн пулас результачĕсем.

Пĕлӳ, пултару, хăнăху. Пайăррăн пĕлӳ илмелли вĕренӳ ĕçĕ-хĕлĕ (кашни ачан хăй тĕллĕн пĕлӳ илмелли ĕçĕ-хĕлĕ)

- Астăвăм ирĕклĕхне, тимлĕхне, фантазие аталантарни, тĕрлĕ танлаштарусем туса шухăшлама, пĕтĕмлетӳсем тума вĕрентни;
- Лартнă ыйту пирки тĕллевлĕн шухăшлама, ăна ăсра явма, шухăшлав ĕçне йĕркепе,çыхăнуллă туса пыма вĕрентни;
- Харпăр хăй ĕçне, унăн результачĕсене хак пама пĕлни;
- Илнĕ пĕлӳсене анлăлатса тарăнлатни, çирĕплетни, вĕсене системăласа пĕтĕмлетни;
- Вĕреннĕ хайлавсем тăрăх план тума тата сăнарсене е сăнар ушкăнĕсене илемлĕ пулăмсемпе ĕç-пуçсене танлаштарса хаклама, тишкерсе сочинении çырма;
- Класра е килте вуланă хайлавсен ретне, тĕсне, жанрне уйăрма, уйрăм хайлавăн шухăшпа илемлĕх тата наци хăй евĕрлĕхне палăртма;
- Хăй вуланă кĕнеке çинчен шухăшланине çирĕплетсе пама;
- Хайлавăн тĕп проблематикине тĕшмĕртме, автор ăна еплерех татса панине сăнама, çавна май композицие, сăнарлă пуплев уйрăмлăхĕсене шута илсе хайлава харпăр хăй тĕллĕн хак пама;
- Класра палăртман хайлавсене, çав шутрах пĕтĕмĕшле паллашмаллисене те, харпăр хăй тĕллĕн вуласси, вĕсен уйрăм сценисене, эпизочĕсене, уйрăм сыпăкĕсене аса илсе тĕп проблемăпа çыхăнтарса каласси;
- Вĕреннĕ хайлавсене учитель ертсе пынипе тишкересси(тĕп сценăсемпе эпизодсене йĕркипе, умлăн-хыçлăн е суйлавлăн каласа парасси, сăнарсене, композици уйрăмлăхĕсене, хайлавăн тĕп шухăшне, автор тĕллевĕсене наци сăн-сăпачĕн шухăшлавĕ урлă палăртма вĕрентесси);
- Вуласа тухнă хайлаври сăнарсемпе проблемăсем пирки панă ыйтусене çырса хуравланипе, çыравçă сăнласа кăтартнă пулăмсемпе сăнарсем çине вĕренекен хăй мĕнле пăхнине палăртма пултармалла.

Харкамлăх (личностные) результачĕсем:

- Вулав харкам аталанăвĕшĕн мĕнтери пĕлтерĕшлĕ пулнине ăнланни;
- тĕнче литература пӳлминче чăваш литературин тӳпи те палăрмаллах пысăк пулнине ăнланса пыни;
-этемлĕх çырулăхĕн пуянлăхне ăнланма, хисеплеме, унпа киленме вĕренсе пыни;
-ачасен вулав пултарулăхĕ çирĕпленнипе пĕрлех хайлавра пултарулăхĕ те амаланса пыни.

Предметсен пĕрлĕхлĕ (метапредметные) результачĕсем:

- пĕр ыйтупах тĕрлĕ позиции пулма пултарнине ăнланни, вĕсенчен пĕрне суйласа илме е хайĕн урăхла шухăшне палăртма вĕренни;
-литература вулавĕн предмечĕн шалашĕнче проектсем пурнăçланнă май вĕрену задачисем лартма, вĕсене татса памалли çул-йĕр палăртма вĕренсе пыни;
-илемлĕ литература тăван халăх культурин пĕлтерĕшлĕ пайрамĕ пулнине ăса хуни, илемлĕ литература хайлавĕсене ӳнер единици пек йышăнма вĕренсе çитни.

Предметăн пайрам (предметные) результачĕсем:

2 класс

-фольклор хайлавне автор хайлавĕнчен уйарса илме, проза жанрĕсене (юмах, калав, повесть) уйăрма, тĕп паллисене палăртма пĕлни;
- текстра илемлĕ сăнарлăх мелĕсене (танлаштару, сăпатлантару, эпитет, тепĕр хут калани, рифма, сасă çырăвĕ) тупма пултарни;
- илемлĕ текстпа ансат ăслăлăх тексчĕсен уйрăмлăхĕсене палăртма пĕлни;
-хайлав ăшлăхне пĕр тĕвĕре (завязка—ĕç аталанăвĕ—кульминаци-развязка; пуçламăшĕ-ĕç аталанавĕ - чи хĕруллĕ самант - ĕç вĕçĕ) курма пултарни;
- героя, унăн хăтланăвĕ тата текстра тӳррĕн панă характеристики тăрăх хак пама, геройсене хак пани тăрăх автор вĕсем çине мĕнле куçпа пăхнине чухлама пĕлни;
- литература хайлавĕ çинчен ансат каласа пама (вăл халăхăн е авторăн хайлавĕ, унăн тĕсĕ (проза, поэзи, драма), жанрĕ (юмах, повесть-юмах, калав, былина, миф, халап, сăвă, пьеса), сюжетри тĕп йĕрсем, хайлавăн тĕп шухăшĕ) пĕлни;
- авторпа, унăн пултарулăхĕпе кĕскен паллаштарма (писатель, поэт: пирĕн вăхăтри е маларахри саманасенче пурăннă; мĕн çинчен çырать е çырнă) пултарни;
- авторăн тата харпăр хăйĕн кăмăлне палăртса литература хайлавĕн персонажĕсене хак пама пĕлни.

Ачасен пултараяслăхĕ

- вĕреннĕ хайлавсенчи пĕчĕк курăнусене (эпизодсене) уйăрса илме;
- хайлавсенчи ĕçсемпе пулăмсен çыхăнăвне кăтартма;
- учитель хушнипе хайлаври сăнарсене уçса пама;
- малтан паллашнă хайлавсемпе вĕренӳ тексчĕсене тĕрĕс вулама;
- пăхмасăр калама вĕреннĕ хайлавсене илемлĕ калама;
- эпикăллă хайлавсене пĕр-пĕр сыпăкăн содержанине кĕскен, туллин каласа е çырса пама;
- пысăках мар хайлавăн е пысăк хайлав сыпăкăн плане тума;
- вĕренӳ кĕнекисенчи анлантарусемпе усă курма;
- пуçарулăх ĕçĕ (сăвă, тĕрленчĕк, статьят. ыт.те) çырма;
- текстсен пайĕсене ят пама, цитатăллă, анлă, ансăр, туллии план тума;
- хайлав содержанине каланă чухне сăнарлă сăмахсемпе усă курма;
- хайлавсен тĕп шухăшне ваттисен сăмахĕсемпе палăртма;
- пуплев пахалăхне лайăхлатма;
- шухăшсене текстри тĕслĕхсемпе çирĕплетме;
- калаçупа вулава интонаци мелĕсемпе тĕрĕс палăртма.

3 класс

3.Предметăн пайрам (предметные) результачĕсем:

Ачасен çаксене тума пултармалла

- фольклор хайлавне автор хайлавĕнчен уйарса илме, проза жанрĕсене (юмах, калав, повесть) уйăрма, тĕп паллисене палăртма пĕлни;
- текстра илемлĕ сăнарлăх мелĕсене (танлаштару, сăпатлантару, эпитет, тепĕр хут калани, рифма, сасă çырăвĕ) тупма пултарни;
- илемлĕ текстпа ансат ăслăлăх тексчĕсен уйрăмлăхĕсене палăртма пĕлни;
- хайлав ăшлăхне пĕр тĕвĕре (завязка — ĕç аталанăвĕ — кульминаци - развязка; пуçламăшĕ - ĕç аталанавĕ - чи хĕруллĕ самант - ĕç вĕçĕ) курма пултарни;
- героя, унăн хăтланăвĕ тата текстра тÿррĕн панă характеристики тăрăх хак пама, геройсене хак пани тăрăх автор вĕсем çине мĕнле куçпа пăхнине чухлама пĕлни;
- литература хайлавĕ çинчен ансат каласа пама (вăл халăхăн е авторăн хайлавĕ, унăн тĕсĕ (проза, поэзи, драма), жанрĕ (юмах, повесть-юмах, калав, былина, миф, халап, сăвă, пьеса), сюжетри тĕп йĕрсем, хайлавăн тĕп шухăшĕ) пĕлни;
- авторпа, унăн пултарулăхĕпе кĕскен паллаштарма (писатель, поэт: пирĕн вăхăтри е маларахри саманасенче пурăннă;
- мĕн çинчен çырать е çырнă) пултарни;
- авторăн тата харпăр хăйĕн кăмăлне палăртса литература хайлавĕн персонажĕсене хак пама пĕлни.

Ачасен пултараяслăхĕ

-вĕреннĕ хайлавсен чи пĕчĕк курăнусене (эпизодсене) уйăрса илме;
- хайлавсенчи ĕçсемпе пулăмсен çыхăнăвне кăтартма;
- учитель хушнипе хайлаври сăнарсене уçса пама;
- малтан паллашнă хайлавсемпе вĕренÿ тексчĕсене тĕрĕс вулама;
- пăхмасăр калама вĕреннĕ хайлавсене илемлĕ калама;
- эпикăллă хайлавсене пĕр-пĕр сыпăкăн содержанине кĕскен, туллин каласа е çырса пама;
- пысăках мар хайлавăн е пысăк хайлав сыпăкăн плане тума; вĕренÿ кĕнекисенчи анлантарусемпе усă курма;
- пуçарулăх ĕçĕ (сăвă, тĕрленчĕк, статьят.ыт.те) çырма;
- текстсен пайĕсене ят пама, цитатăллă, анлă, ансăр, туллии план тума;
- хайлав содержанине каланă чухне сăнарлă сăмахсемпе усă курма;
- хайлавсен тĕп шухăшне ваттисен сăмахĕсемпе палăртма;
- пуплев пахалăхне лайăхлатма; шухăшсене текстри тĕслĕхсемпе çирĕплетме;
- калаçупа вулава интонации мелĕсемпе тĕрĕс палăртма.

4класс

Предметăн пайрам (предметные) результачĕсем:

-фольклор хайлавне автор хайлавĕнчен уйăрса илме, проза жанрĕсене (юмах, калав, повесть) уйăрма, тĕп паллисене палăртма пĕлни; текстра илемлĕ сăнарлăх мелĕсене (танлаштару, сăпатлантару, эпитет, тепĕр хут калани, рифма, сасă çырăвĕ) тупма пултарни; илемлĕ текстпа ансат ăслăлăх тексчĕсен уйрăмлăхĕсене палăртма пĕлни; хайлав ăшлăхне пĕр тĕвĕре (завязка — ĕç аталанăвĕ — кульминаци - развязка;пуçламăшĕ - ĕç аталанавĕ - чи хĕруллĕ самант - ĕç вĕçĕ) курма пултарни; героя, унăн хăтланăвĕ тата текстра тӳррĕн панă характеристики тăрăх хак пама, геройсене хак пани тăрăх автор вĕсем çине мĕнле куçпа пăхнине чухлама пĕлни; литература хайлавĕ çинчен ансат каласа пама (вăл халăхăн е авторăн хайлавĕ, унăн тĕсĕ (проза, поэзи, драма), жанрĕ (юмах, повесть-юмах, калав, былина, миф, халап, сăвă, пьеса), сюжетри тĕп йĕрсем, хайлавăн тĕп шухăшĕ) пĕлни; авторпа, унăн пултарулăхĕпе кĕскен паллаштарма (писатель, поэт: пирĕн вăхăтри е маларахри саманасенче пурăннă; мĕн çинчен çырать е çырнă) пултарни; авторăн тата харпăр хăйĕн кăмăлне палăртса литература хайлавĕн персонажĕсене хак пама пĕлни.

Ачасен пултараяслăхĕ

- вĕреннĕ хайлавсенчи пĕчĕк курăнусене (эпизодсене) уйăрса илме; хайлавсенчи ĕçсемпе пулăмсен çыхăнăвне кăтартма; учитель хушнипе хайлаври сăнарсене уçса пама; малтан паллашнă хайлавсемпе вĕренӳ тексчĕсене тĕрĕс вулама; пăхмасăр калама вĕреннĕ хайлавсене илемлĕ калама; эпикăллă хайлавсен е пĕр-пĕр сыпăкăн содержанине кĕскен, туллин каласа е çырса пама;
- пысăках мар хайлавăн е пысăк хайлав сыпăкăн планне тума; вĕренӳ кĕнекисенчи анлантарусемпе усă курма;пуçарулăх ĕçĕ(сăвă,тĕрленчĕк,статьят.ыт.те)çырма;текстсен пайĕсенеятпама,цитатăллă, анлă, ансăр, тулли план тума; хайлав содержанине каланă чухне сăнарлă сăмахсемпе усă курма; хайлавсен тĕп шухăшне ваттисен сăмахĕсемпе палăртма; пуплев пахалăхне лайăхлатма; шухăшсене текстри тĕслĕхсемпе çирĕплетме; калаçупа вулава интонаци мелĕсемпе тĕрĕс палăртма

Предмет содержанийĕ 2 класс

Шкула. А.Алка «Чи савăнăçлă кун». Эпĕ иккĕмĕш класс ачи. 2-мĕш класс валли палăртнă тĕллевесемпе задачисем.« Илемлĕ хайлав», «автор», «хайлаври сăнарсем». И.Шухши «Чернил».

Мĕн-ши вăл Тăван çĕр-шыв. П. Хусанкай «Савнă çĕр, Чăваш çĕршывĕ», М.Юхма «Чăваш çĕршывĕ» Публицистика хайлавĕ.«Ялав». П.Хусанкай «Çĕршывăмăр пуçламăшĕ».Сăвăлла хайлав. С.Тăваньял «Тăван чĕлхене ан манăр». Илемлĕ хайлав. Ăслăх хайлавĕ. Сăвăласа çырнă илемлĕ хайлав.

Халăх сăмахлăхĕнчен. Халăх сăмахлăхĕ.Тупмалли юмахсем. Пулмасла халапсем. Хутлам е вĕççĕр такмаксем. Йăла юррисем. Вăйă юррисем. Çăварни. Хумма Çеменĕ «Çăварни чупни». Пуплешӳ сăввисем. Чăвашсен ача-пăча вăййисем. Улăп халапĕсем.

Юмахсем.Чĕр чунсем çинчен калакан юмахсем. Чĕр чунсем çинчен калакан автор юмахĕсем. Йăла юмахĕсем. Автор çырнă йăла юмахĕ. Асамлă юмах. Автор çырнă асамлă юмах. Асамлă юмах паллисем. Сăвăласа çырнă юмахсем. Автор юмахĕ.

Кĕркунне. Хайлав теми, тĕп шухăшĕ. Сăвăлла тата прозăлла хайлавсенчи сăнарлăх мелĕсем. Ылтăн кĕркунне. Калуллă тата сăнлавлă калавсем. Сăвăласаçырнă калавсем. Хура кĕркунне. Çут çанталăк пулăмĕсенесăнлакан сăвăласа çырнă илемлĕ хайлавсем. Калуллă калавсенчи ĕç аталанăвĕ. Сăнлавлă хайлавсенчи сăнарлăх мелĕсем. «Шурă акăш чĕпписем», «Уйăп». Илемлĕ хайлав теми, тĕп шухăшĕ. Чĕр чунсем- пирĕн туссем.

Эпир туслă та хаваслă ачасем. П. Хусанкай «Шкул ачи». С. Иванов «Сапăрлăх çинчен». Сăвăлла тата прозăлла юптару. « Кăтрашка», « Пакша». Калаври ĕçсен аталанăвĕ. Калаври сăнарсем. Шӳтлĕ сăвăсем. Сăвăласа çырнăшӳтлĕ калавсем. Калаври ĕçсен аталанăвĕ. Калавăн тĕп шухăшĕ. Хайлаври тĕп сăнарсем. Хайлавăн тĕп шухăшĕ.

Ĕç-телей те савăнăç кӳрет. Калавăн тĕп шухăшĕ. Чĕр чунсем çинчен калакан юмахсем. Илемлĕ хайлаврисăнарлăхмелĕсем.«Кулач»-йалаюмахĕ.Яковлев«Кулачă».«Январь», «Кăрлач». Пысăк калăпăшлă сăвăлла хайлав (поэма.). Калаври ĕçĕн аталанăвĕ Чи çивĕч самант. Калав планĕ. Сăвăласа çырнă илемлĕ хайлав кĕвĕлĕхĕ, сăнарлăхĕ. «Хитре тĕрĕ», «Çăкăр пиçет». Калавçă кăмалне хайлавра палăртни. Автор тата калавçă.

Хĕл. Çут çанталăк пулăмĕсене сăмахпа ӳкерни. Сăнлав тумалли хатĕрсемпе мелсем. Ансат ăслăлăх хайлавĕн уйрăмлăхĕсемпе паллаштарасси. Сăмахлă ӳкерчĕксем туни. Сăнарлăх мелĕсем. Калаври ĕçсен аталанăвĕ. Калавçă кăмăлĕ палăрни. Автор юмахĕ. Н.Сладков «Хĕл каçни». В.Эктелĕн «Юр пике сăвви». Çут çанталăк илемĕ.

Тăван кил-йышра. Тĕнчере чи хакли- манăн анне. Сăмахлă ӳкерчĕк юратнă анне.Кулăш тумалли мелсем. Текстра каламан автор шухăш- кăмăлĕ палăрни.

Килчĕ ырă çуркунне. «Çуркунне», «Çурхи кунсем».Сăвă. Сăнлавлă калав. Публицистика хайлавĕ. Пайрамсем (детальсем). Хĕвел пăхать, юр каять. Кĕçех çулла пуçланать. Хайлав тата ӳнерçĕ ӳкерчĕкĕ. Çуркунне. Çут çанталăка сăнани. Çуркунне ал парать. Сăвăри сăмахсен йĕрки. Танлаштару.

Чĕр чунсем - пирĕн туссем. Хайлав ячĕ, содержанийĕ тата тĕп шухăшĕ. Хайлаври самантсем. Хайлав теми тата ячĕ. Г. Луч. «Чĕкеççем мĕншĕн сивĕннĕ?». Калав тата сăнлав. Кашни кайăк юрра ăста. Сăнлав мелĕсем. М. Пришвин «Çăмăлттай». Темăпа тĕп шухăш.Халăх сăмахлăхĕ. К. Чуковский. «Чăх чĕппи».Калав,сăнлав,план. Юратнă чĕрчунсем. Танлаштару. Темăпа тĕп шухăш. Г.Харлампьев «Çырла пиççен». Калав планĕ. Б.Заходер «Мулкач çури». Калав. Юмах.

Ӳсен-тăран тĕнчинче. Н.Матвеев «Пĕр йăхри йывăççем»; С.Элкер «Юман».Калав.Сăнлав.Г.Орлов «Вăрманăн пĕрремĕш кучченеçĕ».М.Волкова«Хурлăхан,анхурлан».Н.Сладков«Пулăтăвăнни». Калав.Каласа пани. Г.Харлампьев «Çумăр». Н.Шупуççынни «Каç пулчĕ».

Çу уйăхне кĕтĕмĕр. Сăвара туйăмсем палăрни. Саса çырăвĕ. Ю.Силэм. «Утă çинче вăрманта» калав, унăн планĕ. А. Костецкий. «Утăра»; Г.Тал-Мăрса. «Хирте». Ӳнерçĕ тата сăвăç ӳкерчĕкĕсем.

Тематика планĕ

Раздел №	Программăри разделсемпе урок темисем	Сехетсен шучĕ			Электрон (цифра) ресурсĕсем
		Пурĕ	Тĕрĕслев ĕçĕсем	Практика ĕçĕсем	
1	Шкула.	1			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
2	Чăваш çĕр-шывĕ	2			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
3	Кĕркунне	4			Электронлă вулавăш https://www.chuvash.org/lib/author/346.html
4	Халăх самахлăхĕ	1			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
5	Юмахсем	4			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
6	Улăпсем.	1			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
7	Эпир—туслă та хаваслă ачасем	4	1		Электронлă вулавăш https://www.chuvash.org/lib/author/346.html
8	Ĕç телей те савăнăç кўрет	6			https://www.chuvash.org/lib/haylav/pay/873.1.html
9	Тăван кил-йышра.	2			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
10	Килчĕ ырă çуркунне.	3			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
11	Чĕр чунсем—пирĕн туссем.	3			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
12	Ўсен-тăрансен тĕнчи.	2	1		https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
13	Çу уйăхне кĕтĕмĕр	1			
	Пурĕ	34	2	3	

Предмет содержанийӗ
3 класс

Ак çитрӗ сентябрь…Калавсем,сӑвӑсем. Г.Волков«Çамрӑкла вӗренни–чул çинче», Хв.Уяр «Мӑйӑр хуппи»,К.Беляев«Чи хаклӑ парне».

Чӑваш çӗршывӗ. Чӑваш ен илемӗ, юхан шывӗсемпе вӑрманӗсем. Чӑваш çыннисемпе ытти халӑх хушшинчи туслӑх, пӗр-пӗринпе килӗштерсе пурӑнни. К. Ушинский «Тӑван çӗршыв – пирӗн анне», Х. Кашкӑр «Ылтӑн çӗр».

Кӗркунне. Кӗрхи çутçанталӑк,çынсен ӗçӗ-хӗлӗ. «Кӗрхи сӑнсем», «Кӗрхи вӑрманта», «Кӗрхиçутçанталӑк»экскурси.

Халӑх сӑмахлӑхӗ. Юмахсем, юрӑсем, ваттисен сӑмахӗсемпе туптарусем, (тупмалли юмахсем). Тӗрлӗ халӑх юмахӗсем. «Ака мӗнле тӑваççӗ», «Çерем пӑсса вир акрӑм», «Шӑп-шӑпринле», «Ӑсансене ертсе килни», «Ула куракпа Тилӗ», «Пакшапа кашкӑр», «Тилӗ Туспа Кролик Тус».

Улӑпйӑхӗнченэпир,туссем.Улӑп халапӗсем тата ытти халӑх халапӗсем. «Улӑпсем», «Ной карапӗ», «Ту çинчен аннӑ Улӑп»,«Çунатлӑ урхамах».

Юмах юпа тӑрринче. Юмахсем, юрӑсем, ваттисен сӑмахӗсемпе туптарусем, (тупмалли юмахсем). Тӗрлӗ халӑх юмахӗсем. «Чее такасем», «Курай юмахӗ», «Пакшапа мӑйӑр».

Асамçӑ хӗл. Хӗллехи çут çанталӑк. Этем ӗçӗ-хӗлӗ. Чӗр чунсен пурнӑçӗ. Хӗл илемӗ калавсенче, юмахсенче, ӳнерçӗсен ӳкерчекӗсенче сӑнланни. «Хӗллехи çут çанталӑк» экскурси. В. Эктел «Хӗл пуçламӑшӗ», А. Пушкин «Хӗлле…». Н. Сладков «Хӗллехи çу кунӗсем». «Хырпа Чӑрӑш тата Уртӑш мӗншӗн яланах симӗс?», «Халӑх хайлавӗ майлӑ», «Мулкач йӗрӗпе». Н. Силпи «Намӑсланакан çӗнтерӳçӗ», А. Воробьев «Малтанхи юр».

Эпир – сӑпайлӑ ачасем. Ачасен пурнӑçӗ, вӗсен туслӑхӗ. Ачасем хӑйсене сапӑр та тирпейлӗ тытма тӑрӑшнине,аслисене хисепленине, сӑпайлӑ пулнине сӑнлакан калавсемпе сӑвӑсем, статьясем. Н.Карай «Йӑмӑк».«Сывракан ача»,«Шӑна кӑмпин шӑпи»,«Чечек çыххи»,«Пуянлӑх хакне ӗçлекен çеç пӗлет», «Хапхаçӑ».Исмай Исемпек «Шӑвӑç витре». В.Ар-Серги «Асанне шкулӗ».

Çурхи хаваслӑх.Çут çанталӑк чӗрӗлни. Чӗр чунсен пурнӑçӗпе çынсен ӗçӗ-хӗлӗсем. Ачасен çурхи вӑййисем. «Çурхиçут çанталӑк» экскурси. Н. Исмуков «Çурхи тӗнче», Л. Смолина «Çуркунне пуçланать», М. Кипек «Çурхи вӑрманта», А. Каттай «Çеçпӗл».«Малтанхи хӗвел», «Çуркунне çитсен», «Çурхикун».Н.Матвеев«Тавранаилемкӳреççӗ».

Чӗрчунтӗнчи.Н.Матвеев,Ç.Элкер,Н.Ишентей,Н.Иванов хайлавӗсем. «Аптраман кӑвакалсем, «Кашкӑрсемпе çапӑçни»,«Уртӑш»,«Ӑсанпа Хураçка»,«Çараçерçи»,«Сӑркка»,«Кашкӑр тавӑрӑвӗ»

Ытарайми, асран кайми Тӑван тавралӑх. Тӑван тавралӑха, çут çанталӑка упрани, илем кӳни –Тӑван çӗршыва сыхланиех. Çынсем тӑван тавралӑха упрама, илем кӳме тӑрӑшнине, çак ӗçе ачасем те хутшӑнма пултарнине сӑнлакан калавсемпе сӑвӑсем .И.Дубанов «Эл кӳлли», В.Харитонов «Çил ачи», Г.орлов «Çухату», «Çулçӳревçӗ вӑрӑсем».Р. Сарпи «Пӗлӗтсем – шур путексем», Хв. Уяр «Тарӑхнӑ така», Уйӑп Мишши «Çуллахи каникул», Г. Харлампьев «Кӳлӗ хӗрринче».

Пӗтӗмлетӳ урокӗ. Литература уявӗ. Г.Волков. Тӑван Атӑл. 3-мӗш класра вӗреннине пӗтӗмлетни

Тематика планӗ

Раздел №	Программӑри разделсемпе урок темисем	Сехетсен шучӗ			Электрон (цифра) ресурсӗсем
		Пурӗ	Тӗрӗслев ӗçӗсем	Практика ӗçӗсем	
1	Ак çитрӗ сентябрь...-	2			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
2	Чӑваш çӗр-шывӗ	2			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
3	Кӗркунне	2			Электронлӑ вулавӑш https://www.chuvash.org/lib/author/346.html
4	Халӑх самахлӑхӗ	3			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
5	Юптарусем	2			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
6	Улӑп йӑхӗнчен эпир, туссем...-	2			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
7	Асамçӑ хӗл	3	1		Электронлӑ вулавӑш

					https://www.chuvash.org/lib/author/346.html
8	Юмах юпа тăрринче	2			https://www.chuvash.org/lib/haylav/pay/873.1.html
9	Эпир- сăпайлă ачасем	5			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
10	Çур хаваслăхĕ	3			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
11	Кĕрленĕ вăрçă çĕр çинче тахçан	2			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
12	Кĕрленĕ вăрçă çĕр çинче тахçан	3			Электронлă вулавăш https://www.chuvash.org/lib/author/346.html
13	Ытарайми, асран кайми тăван тавралăх	3	1		https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
	Пурĕ	34	2	3	

Предмет содержанийĕ
4 класс

Раздел 1. Аван-и, шкул саккийĕ!...Сентябрь ирĕ. Павăл, Миккуль тата Петĕр. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Малтанхи учителе.(Сăнар ячĕпе е унăн ятне, калавçăн сăпатне улăштарсакаласа парасси; калава малалла тăсасси, сăнарăн малашнехи пурнăçĕпе ĕçĕсем çинчен хушса каласси, сăнлавпа уйлав элеменчĕсем кĕртсе пулни-иртни, курни-илтни çинчен çыхăнуллă калав тăвасси.)

Раздел 2. Килсе çитрĕ тулăх кĕр. Кĕрхи илем. (Литература чĕлхин виçисене пăхăнса, тулли сăмахсемпе, ăнланса вуласси. Вулав хăвăртлăхĕ минутра 90 сăмахран кая мар (ăшра вуланă чухне сăмах шучĕ 110 таран ÿсмелле). Анланман сăмахсен пĕлтерĕшне пĕтĕмĕшле пуплев пĕлтерĕшĕ çине таянса чухласа илесси. Мĕнпур предложение (хутсăррисене те, хутлисене те) тĕрĕс интонаципе вуласси.) Тăрнасем. (Вуланă чух та шухăш-туйăма интонаци мелĕсемпе (хăвăртлăх улшăнăвĕ, сасă хулăнăшĕ, тăхтавсем, шухăша палăртакан пусăм, пуплев кĕвви) тĕрĕс палăртасси.) Тумне хывма. Кĕркунне макăрать. (Вуланă чух та шухăш-туйăма интонаци мелĕсемпе (хăвăртлăх улшăнăвĕ, сасă хулăнăшĕ, тăхтавсем, шухăша палăртакан пусăм, пуплев кĕвви)

Раздел 3. Ку вăл – ман Тăван çĕр-шыв. И.Я.Яковлев чăваш халăхне панă Халал.(Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăртасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси. Пулăшу кĕнекисемпе (словарь, справочник) усă курасси.) Эп чăваш–ачи.(Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăшенĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн плане тăвасси. Пулăшу кĕнекисемпе(словарь,справочник) усă курасси.) Чăваш сăмахĕ. Эпĕ-чăваш. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн плане тăвасси.) Пулăшу кĕнекисемпе(словарь, справочник) усă курасси. «Нарспи» пичетленнĕ çул. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăшенĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн плане тăвасси. Пулăшу кĕнекисемпе (словарь,справочник) усă курасси.) Ун ятне этемлĕх манмĕ. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси. Пулăшу кĕнекисемпе (словарь, справочник) усă курасси.)

Раздел 4. Пирĕн йăла – йĕрке.
Йăла – йĕрке. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси. Аваллăх çинчен. Ырă пурнăçа ĕмĕтленсе пурăнакан халăхăн кулленхи ĕçĕсем.) Хĕллехи кунсенче. (Вуланă чух та шухăш-туйăма интонаци мелĕсемпе (хăвăртлăх улшăнăвĕ, сасă хулăнăшĕ, тăхтавсем, шухăша палăртакан пусăм, пуплев кĕвви) тĕрĕс палăртасси.)

Раздел 5. Шурă юр çусассăн. Пĕрремĕш юр. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси. Сăнлавлă (çут çанталăка, çынна, пÿрт-çурт таврашне сăнлани), уйлавлă элементсемпе диалог кĕртнĕ текста аса илсе каласси, тÿрĕ пуплеве тÿрĕ мар пуплевпе улăштарасси.) Канăçлă шăплăх . (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăшенĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Кайăксем ăçта çывăраççĕ. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Кăрлач. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси. Сăнлавлă (çут çанталăка, çынна, пÿрт-çурт таврашне сăнлани), уйлавлă элементсемпе диалог кĕртнĕ текста аса илсе каласси, тÿрĕ пуплеве тÿрĕ мар пуплевпе улăштарасси.)Тăманапа шăши (Вуланă чух та шухăш-туйăма интонации мелĕсемпе (хăвăртлăх улшăнăвĕ, сасă хулăнăшĕ, тăхтавсем, шухăша палăртакан пусăм, пуплев кĕвви) тĕрĕс палăртасси.)

Раздел 6. Чăваш халăх сăмахлăхĕнчен.

Юмахсем. (Чăваш, вырăс тата ытти тăванла халăхсен юмахĕсем.) Халапсем. (Сăнар ячĕпе е унăн ятне, калавçăн сăпатне улăштарса каласа парасси; калава малалла тăсасси, сăнарăн малашнехи пурнăçĕпе ĕçĕсем çинчен хушса каласси, сăнлавпа уйлав элеменчĕсем кĕртсе пулни-иртни, курни-илтни çинчен çыхăнуллă калав тăвасси.) Улăп халапĕсем. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Улăпсем (Сăнар ячĕпе е унăн ятне, калавçăн сăпатне улăштарса каласа парасси; калава малалла тăсасси, сăнарăн малашнехи пурнăçĕпе ĕçĕсем çинчен хушса каласси, сăнлавпа уйлав элеменчĕсем кĕртсе пулни-иртни, курни-илтни çинчен çыхăнуллă калав тăвасси.) Ваттисен сăмахĕсем. (Халăх сăмахлăхĕ, калав, сăвă, юптару çинчен.) Уяв юррисем. Вăйă юррисем. (Халăх сăмахлăхĕ, калав, сăвă, юптару çинчен.) Сюжетлă юрăсем. (Халăх сăмахлăхĕ, калав, сăвă, юптару çинчен.) Витлешӳ такмакĕсем. Шӳтсем. (Халăх сăмахлăхĕ, калав, сăвă, юптаруçинчен.) Халăх юррисем. (Халăх сăмахлăхĕ, калав, сăвă, юптару çинчен.) Пĕтĕмлетӳ урокĕ. (Халăх сăмахлăхĕ, калав, сăвă, юптару çинчен I—IV классенче илнĕ пĕлĕве çирĕплетсе пĕтĕмлетесси.)

Раздел7. Кусем-манăн туссем

Çил çуна.(Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси. Сăнар ячĕпе е унăн ятне, калавçăн сăпатне улăштарса каласа парасси; калава малалла тăсасси, сăнарăн малашнехи пурнăçĕпе ĕçĕсем çинчен хушса каласси, сăнлавпа уйлав элеменчĕсем кĕртсе пулни-иртни, курни-илтни çинчен çыхăнуллă калав тăвасси.) Вулав тĕрĕслени «Математика мыскари».(Литература чĕлхин виçисене пăхăнса, тулли сăмахсемпе, ăнланса вуласси. Вулав хăвăртлăхĕ минутра 90 сăмахран кая мар (ăшра вуланă чухне сăмах шучĕ 110 таран ӳсмелле). Анланман сăмахсен пĕлтерĕшне пĕтĕмĕшле пуплев пĕлтерĕшĕ çине таянса чухласа илесси. Мĕнпур предложение (хутсăррисене те, хутлисене те) тĕрĕс интонаципе вуласси.) Чаплă парне. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси,текстăнпланнетăвасси.)Кишçинченçӳрекенхалап.(Вуланăтекстăнтĕпшухăшнехарпăрхăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси. Сăнарсен пуплев рăмлăхĕсене сăнасси, весен ĕçĕсене, кăмăл-туйăмне (пĕр е темиçе калаври сăнарсене) танлаштарасси. Сăнарсем мĕншĕн, мĕн пирки çапла тунине каласси. Хăйсем тата автор çав пулăмсемпе сăнарсене мĕнле хакланине палăртасси.) Пакăлти. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси. Сăнар ячĕпе е унăн ятне, калавçăн сăпатне улăштарса каласа парасси; калава малалла тăсасси, сăнарăн малашнехи пурнăçĕпе ĕçĕсем çинчен хушса каласси, сăнлавпа уйлав элеменчĕсем кĕртсе пулни-иртни, курни-илтни çинчен çыхăнуллă калав тăвасси. Сăнарсен пуплев рăмлăхĕсене сăнасси, весен ĕçĕсене, кăмăл-туйăмне (пĕр е темиçе калаври сăнарсене) танлаштарасси. Сăнарсем мĕншĕн, мĕн пирки çапла тунине каласси. Хăйсем тата автор çав пулăмсемпе сăнарсене мĕнле хакланине палăртасси.)

Раздел8. Ырăпа усал.

Чĕлхесĕр Иван. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси. Сăнар ячĕпе е унăн ятне, калавçăн сăпатне улăштарса каласа парасси; калава малалла тăсасси, сăнарăн малашнехи пурнăçĕпе ĕçĕсем çинчен хушса каласси, сăнлавпа уйлав элеменчĕсемкĕртсепулни-иртни, курни-илтни çинчен çыхăнуллăкалав тăвасси. Сăнарсен пуплев рăмлăхĕсене сăнасси, весен ĕçĕсене, кăмăл-туйăмне (пĕр е темиçе калаври сăнарсене) танлаштарасси. Сăнарсем мĕншĕн, мĕн пирки çапла тунине каласси. Хăйсем тата автор çав пулăмсемпе сăнарсене мĕнле хакланине палăртасси.) Хăйма вăрри. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси. Сăнар ячĕпе е унăн ятне, калавçăн сăпатне улăштарса каласа парасси; калава малалла тăсасси, сăнарăн малашнехи пурнăçĕпе ĕçĕсем çинчен хушса каласси, сăнлавпа уйлав элеменчĕсем кĕртсе пулни-иртни, курни-илтни çинчен çыхăнуллă калав тăвасси. Сăнарсен пуплев рăмлăхĕсене сăнасси, весен ĕçĕсене, кăмăл-туйăмне (пĕр е темиçе калаври сăнарсене) танлаштарасси. Сăнарсем мĕншĕн, мĕн пирки çапла тунине каласси. Хăйсем тата автор çав пулăмсемпе сăнарсене мĕнле хакланине палăртасси.) Эрхип мучипе Ленька. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси. Сăнар ячĕпе е унăн ятне, калавçăн сăпатне улăштарса каласа парасси; калава малалла тăсасси, сăнарăн малашнехи пурнăçĕпе ĕçĕсем çинчен хушса каласси, сăнлавпа уйлав элеменчĕсем кĕртсе пулни-иртни, курни-илтни çинчен çыхăнуллă калавтăвасси.) Çывăх тус. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси. Сăнар ячĕпе е унăн ятне, калавçăн сăпатне улăштарса каласа парасси; калава малалла тăсасси, сăнарăн малашнехи пурнăçĕпе ĕçĕсем çинчен хушса каласси, сăнлавпа уйлав элеменчĕсем кĕртсе пулни-иртни, курни-илтни çинчен çыхăнуллă калав тăвасси. Сăнарсен пуплев рăмлăхĕсене сăнасси, весен ĕçĕсене, кăмăл-туйăмне (пĕр е темиçе калаври сăнарсене)

танлаштарасси. Сăнарсем мĕншĕн, мĕн пирки çапла тунине каласси. Хăйсем тата автор çав пулăмсемпе сăнарсене мĕнле хакланине палăртасси.)

Раздел 9. Атте-анне пурри- телей тата пуянлăх Сăпка юрри. Анне – пирĕн тĕнче. ((Вуланă чух та шухăш-туйăма интонаци мелĕсемпе (хăвăртлăх улшăнăвĕ, сасă хулăнăшĕ, тăхтавсем, шухăша палăртакан пусăм, пуплев кĕвви) тĕрĕс палăртасси.)Çăкăр. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăртасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.)Услан кайăк юмахĕ. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.)

Раздел 10. Ӳсен – тăран тĕнчинче. (4 сех)Курăк академикĕ. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн плане тăвасси.) Çумăр хыççăн вăрманта. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Елюк сăртĕнче. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Çуркуннехи экскурси е пĕтĕмлетӳ урокĕ.

Раздел 11. Çуркунне çитсессĕн Çуркунне пуçланать. Çуркунне. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Курак. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Шăнкăрч килни. Çĕр ыйхăран вăранать. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Сенкер май. Çумăр хыççăн.(Аваллăх çинчен)

Раздел12. Чĕрчунсем-пирĕн туссем.

Вулав тĕрĕслени «Сăвăр куççулĕ». (Литература чĕлхин виçисене пăхăнса, тулли сăмахсемпе, ăнланса вуласси. Вулав хăвăртлăхĕ минутра 90 сăмахран кая мар (ăшра вуланă чухне сăмах шучĕ 110 таран ӳсмелле). Анланман сăмахсен пĕлтерĕшне пĕтĕмĕшле пуплев пĕлтерĕшĕ çине таянса чухласа илесси. Мĕнпур предложение (хутсăррисене те, хутлисене те) тĕрĕс интонаципе вуласси.) Йытăпа кушак.(Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.)Лашана çăлни. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕнпалăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн плане тăвасси.) Тăрна ташши. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Парпуспа Шульккă. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Хĕрӳ хĕвел хĕрелсе анчĕ. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.)

Раздел 13. Вăрçă кĕрленĕ чух. Амăш пилĕ. Ĕç çинче. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Урасăр. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Эпир çĕнтертĕмĕр. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси.)

Раздел 14. Çу пуçланчĕ. Çу çитрĕ. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсемшухăшенĕпемĕнлеçыхăнсатăнинеасăрхасси,текстăн планнетăвасси.Сăнлавлă(çут çанталăка, çынна, пӳрт-çурт таврашне сăнлани), уйлавлă элементсемпе диалог кĕртнĕ текста аса илсе каласси, тӳрĕ пуплеве тӳрĕ мар пуплевпе улăштарасси.) Çуллахи вăрманта. (Вуланă текстăн тĕп шухăшне харпăр хăй теплĕн палăргасси, унăн пайĕсем шухăш енĕпе мĕнле çыхăнса тăнине асăрхасси, текстăн планне тăвасси. Сăнлавлă (çут çанталăка, çынна, пӳрт-çурт таврашне сăнлани), уйлавлă элементсемпе диалог кĕртнĕ текста аса илсе каласси, тӳрĕ пуплеве тӳрĕ мар пуплевпе улăштарасси.) Çулла Август. (Вуланă текстăн тĕпшухăшнехарпăрхăйтеплĕнпалăргасси,унăнпайĕсемшухăшенĕпемĕнлеçыхăнсатăнинеасăрхасси, текстăн планне тăвасси.) Пĕтĕмлетӳ урокĕ.(Класс тулашĕнчи вулав урокне хатĕрленнĕ май кирлĕ кĕнекене хар- пăр хăй тĕллĕн суйласа вулама, тĕрлĕрен пулăшу кĕнекипе, хаçат-журналпа усă курма пĕлесси. Кĕнеке мĕн çинченнине унăн хуплашки, титл листи, тупмаллипе ӳкерчĕкĕсем, ум сăмахĕпе юлашкин- чен калани тăрăх ăнкарасси. Кирлĕ кĕнекен е хаçат- журналти статьян ятне, унăн авторне кăтартса тĕрĕс çырса илесси. Кăмăла каякан кĕнекене харпăр хăй тĕллĕнех библиотекăран илсе вуласси.)

Тематика планӗ

Раздел №	Программӑри разделсемпе урок темисем	Сехетсен шучӗ			Электрон (цифра) ресурсӗсем
		Пурӗ	Тӗрӗслев ӗҫӗсем	Практика ӗҫӗсем	
1	Аван-и,шкул саккийӗ!...	1			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
2	Килсе ҫитрӗ тулӑх кӗр	1			https://www.chuvash.org/lib/haylav/pay/873.1.html
3	Ку вӑл-ман тӑван ҫӗр-шыв	1			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
4	Пирӗн йӑла-йӗрке	1			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
5	Шурӑ юр ҫусассӑн..	1			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
6	Чӑваш халӑх сӑмахлӑхӗнчен	2			Электронлӑ вулавӑш https://www.chuvash.org/lib/author/346.html
7	Кусем манӑн туссем	2		1	https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
8	Ырӑпа усал	1			https://www.chuvash.org/lib/haylav/pay/873.1.html
9	Атте-анне пурри-телей тата пуянлӑх	1			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
10	Ӳсен-тӑран тӗнчинче	1			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
11	Ҫуркунне ҫитсессӗн	1			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
12	Чӗрчунсем-пирӗн туссем	2			Электронлӑ вулавӑш https://www.chuvash.org/lib/author/346.html
13	Вӑрҫӑ кӗрленӗ чух	1			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
14	Ҫу пуҫланчӗ	1	1		https://www.chuvash.org/lib/haylav/pay/873.1.html
	Пурӗ	17	1	1	

Тематика планĕ
2 класс

Урок номерĕ	Урок теми	Сехетсен шучĕ			Электрон(цифра) ресурсĕсем
		Пурĕ	Тĕрĕслев ĕçĕсем	Практика ĕçĕсем	
1	**Шкула.** А.Алка «Чи савăнăçлă кун» сăвă. Хутла вĕренме тытăнакана .И.Шухши «Чернил» хайлав.	1			
2	**Чăваш çĕршывĕ** П. Хусанкай «Савнă çĕр, Чăваш ĕршывĕ» сăвă. М. Юхма «Чăваш çĕршывĕ» хайлав	1			
3	«Ялав» хайлав. П. Хусанкай «çĕршывăмăр пуçламăшĕ» .С. Тăваньял «Тăван чĕлхене ан манăр» А. Трофимов «Асатте-асаннесен çырулăхĕ»	1			
4	**Халăх самахлăхĕ**. Тупмалли юмахсем. Пулмасла халапсем. Ача-пăча вăййисем. Кĕт-кĕтесле. Чăвашсен йăла-йĕрки. Сурхури юрри. ăварни юрри. ăварни чупни. Пуплешӳ сăввисем.	1			
5	**Керкунне**. В. Ямаш. Кĕр ирĕ. М. Трубина. Кĕр çитрĕ.	1			
6	<u>Енĕш. Паллаймарĕç Сантăра</u>.Н. Теветкел. Симĕс хуралçă, Г. Харлампьев. Эсир пакша курнă-и?	1			
7	С. Сарпай. Хура кĕркунне. В Аптраман. Кĕркунне. М.Илпек. Тăрнасем.	1			
8	К.Иванов. Кĕркунне; С. Аксаков Хĕл ларас умен.	1			
9	**Улăпсем.** Асамат кĕперĕ	1			
10	**Юмахсем.**«Кинемипе мăнукĕ тата чăпар чăх» юмах<u> Качака юмахĕ</u>	1			
11	Çăткăн упа çурисе (венгер халах юмахе).	1			
12	Н.Иванов. Шиклĕ шăши.Силпе хĕвел.	1			
13	Тетте-юмах. «Ухмах Иван» юмах.<u>«Тетте» журналăн çĕнĕ кăларăмĕпе паллашни</u>	1			
14	**Эпир—туслă та хаваслă ачасем** Хусанкай. Шкул ачи..Сапăрлăх çинчен.	1			
15	В.Осеева Алюшпа Кĕтерук. Корней Чуковский Лапарчак.	1			
16	Ольга Савандеева Микула пичче кучченеçе.**Вĕреннĕ темăсем тăрăх тĕрĕслев ĕçĕ**	1	1		
17	Егор Афанасьев Кенттипе Мишша.	1			
18	**Ĕç телей те савăнăç кӳрет.** И.Яковлев. Эпĕ сехет çĕмĕрни. И.Яковлев. Кулачă. А Кăлкан. Кĕтӳç.	1			
19	Н.Шухши. Куршанак çыпăçрĕ. В.Тимаков «Пыл хурчĕ», К Иванов	1			

	«Есчен Нарспи».				
20	А.Пушкин «Хĕллехи каç» сăвă, Хумма Семенĕ «Хĕллехи вăрман» сăвă	1			
21	Хел. А.Алка. Юр çунă. А.Алка. «Сĕнĕ çул» юрри	1			
22	Г. Луч «Кукăр сăмса» калав.	1			
23	Н.Сладков «Хĕл каçни» калав.	1			
24	**Тăван кил-йышра**. Давыдов-Анатри «Юратнă анне» сăвă. Данилов. Хăш вăхăтра çывăрат	1			
25	В. Сухомлинский «Ан кӳренсем, атте!»»Амаше меншен макарна?»	1			
26	**Килчĕ ырă çуркунне.** К.Малина «Тумла» сăвă.К. Иванов Суркунне çитсен. Н.Шелепи «Пăр каять» сăвă	1			
27	Н.Сладков «Упа йĕнни» юмах». А Николаев. Çурхи сасă .М.Козлов. çур çеçкисем Алексей Игнатьев «Перремеш аслати»	1			
28	**Чĕр чунсем—пирĕн туссем.** М.Пришвин «Тискер кайăксем» калав. М. Волкова «Пăши пăрушĕ» сăвă. Х.Уяр «Пурăш»	1			
29	Г. Луч «Ай, пакша». А.Хум «Кăткăсем» сăвă. Г.Луч «Чĕкеçсем мĕншĕн сивĕннĕ?» калав	1			
30	Г.Харлампьев. «Çырла пиçсен». К. Харлампьев «Юрă ăстисем» калав	1			
31	М.Пришвин «Çăмăлттай».К. Чуковский «Чăх чĕппи» калав. П.Эревет «Сар автан» сăвă	1		1	
32	**Ӳсен-тăрансен тĕнчи.** Н.Матвеев. Пĕр йăхри йывăçсем. Г.Орлов «Вăрманăн пĕрремĕш кучченеçĕ»	1			
33	М.Волкова «Хурлăхан, ан хурлан» сăвă Р.Сарпи «Кӳлĕ» сăвă Н. Сладков «Пулă тăвăнни». **Вĕреннĕ темăсем тăрăх тĕрĕслев ĕçĕ**	1	1		
34	**Çу уйăхне кĕтĕмĕр** А.Алка «Малтанхи аслати» сăвă. С.Асамат «Çумăр та.шши» сăвă А.Алка «Аслатиллĕ çумăр умĕн» калав .Ç.Элкер «=уллахи ир» сăвă	1			
	Пурĕ	34	2	1	

Тематика планĕ
3 класс

Урок номерĕ	Урок теми	Сехетсен шучĕ			Электрон(цифра) ресурсĕсем
		Пурĕ	Тĕрĕслев ĕçĕсем	Практика ĕçĕсем	
1	**Ак çитрĕ сентябрь...** Г.Волков «Çамрăкла вĕренни – чул çинче»	1			
2	Хв.Уяр «Мăйăр хуппи». К.Беляяв «Чи хаклă парне»	1			
3	**Чăваш çĕр-шывĕ.** К.Ушинский «Тăван çĕр-шыв - пирĕн анне». Чăваш Республикин гимнĕ	1			
4	Хуначи Кашкар «Ылтăн çĕр»	1			
5	**Кĕркунне.** Н. Теветкел «Кĕрхи сăнсем», И.Соколов-Микитов «Кĕрхи вăрманта», М. Волкова «Кĕрхи хурăн»	1			
6	О.Туркай «Çулçă», Н.Янкас «Сивĕтет çанталăк»	1			
7	**Халăх самахлăхĕ.** Тупмалли юмахсем (туптарусем)	1			
8	Вăйă -шăпа юрри-сăвви. Вăйă юррисем.	1			
9	К.Чулкаç «Ăсансене ертсе килни»	1			
10	**Юптарусем**. Эзоп «Ула куракпа тилĕ», И.Крылов «Ула куракпа Тилĕ», Л.Толстой «Пакшапа кашкăр»	1			
11	Джоэлл Харрис «Тилĕ туспа Кролик Тус»	1			
12	**Улăп йăхĕнчен эпир, туссем...** Г.Юмарт «Улăпсем»	1			
13	«Ту çинчен аннă Улăп», Библирен «Ной карапĕ»	1			
14	**Асамçă хĕл.** В.Эктел «Хĕл пуçламăшĕ», Чăваш халăх юмахĕ «Хырпа Чăрăш тата Уртăш мĕншĕн яланах симĕс?»	1			
15	В.Харитонов «Йĕлтĕрпе», Харлампьев «Мулкач йĕрĕпе»	1			
16	Н.Силпи «Намăсланакан çĕнтеруçĕ**». Вĕреннĕ темăсем тăрăх тĕрĕслев ĕçĕ**	1	1		
17	**Юмах юпа тăрринче.** Чăваш халăх юмахĕ «Чее такасем», удмурт халăх юмахĕ «Пакшапа мăйăр»	1			
18	Пушкăрт халăх юмахĕ «Курай юмахĕ»	1			
19	**Эпир- сăпайлă ачасем.** Н Иванов «Чечек çыххи»	1			
20	Г.Волков «Пуянлăх хакне ĕçлекен çеç пĕлет»	1			
21	Л.Ковалюк «Хăравçă»	1			
22	А.Ерусланов «Хапхаçă»	1			
23	О.Уайльд «Хăйне çеç юратнă Улăп»	1			
24	**Çур хаваслăхĕ.** Л.Смолина «Çуркунне пуçланать» Н.Некрасов «Ешĕл шав»	1			

25	Уйăп Миши «Çурхи вăйă», Мĕтри Кипек «Çурхи вăрманта», А.Каттай «Çеçпĕл»	1			
26	Г.Снегирев «Малтанхи хĕвел», К.Иванов «Çуркунне çитсен», Н.Матвеев «Таврана илем кӳреççĕ»	1			
27	**Кĕрленĕ вăрçă çĕр çинче тахçан.** А. Алка «Малтанхи кун», А. Галкин «Çумăр куççулĕ», Ю. Николаева «Вăрçă çăкăрĕ»	1			
28	А. Каттай «Берлинти палăк», А. Кипеч «Çĕр улми сутма кайни»	1			
29	**Чĕр чун тĕнчи.** Н.Ишентей «Аптраман кăвакалсем», Н.Иванов «Ăсанпа Хураçка»	1			
30	Ç.Элкер çырнинчен «Кашкăрсемпе çапăçни»	1			
31	Н.Матвеев «Уртăш», Н.Матвеев «Çара çерçи»	1		1	
32	**Ытарайми, асран кайми тăван тавралăх.** И.Дубанов «Эл кулли»	1			
33	Г.Харлампьев «Кулĕ хĕрринче», «Çулçӳревçĕ вăрăсем» **Иккĕмĕш çурçулта вĕреннĕ темăсем тăрăх тĕрĕслев ĕçĕ**	1	1		
34	«Уйăп Мишши «Çуллахи каникул»	1			
	Пурĕ	34	2	1	

Тематика планĕ
4 класс

Урок номерĕ	Урок теми	Сехетсен шучĕ			Электрон(цифра) ресурсĕсем
		Пурĕ	Тĕрĕслев ĕçĕсем	Практика ĕçĕсем	
1	**Аван – и, шкул саккийĕ!..** "Сентябрь ирĕ. Павăл, Миккуль тата Петĕр. Малтанхи учителе. "	1			
2	**Килсе çитрĕ тулăх кĕр.** Кĕрхи илем. Тăрнасем. Тумне хывма ĕлкĕреймен.	1			
3	**Ку вăл – ман Тăван çĕршыв.** И.Я.Яковлев чăваш халăхне панă Халал. Эпĕ - чăваш.	1			
4	**Пирĕн йăла – йĕрке.** Йăла – йĕрке. Хĕллехи кунсенче.	1			
5	**Шурă юр çусассăн.** Пĕрремĕш юр. Кайăксем ăçта çывăраççĕ.Кăрлач.	1			
6	**Чăваш халăх сăмахлăхĕнчен.** Юмахсем. Халапсем. Ваттисен сăмахĕсем.	1			
7	Уяв юррисем. Вăйă юррисем. Витлешӳ такмакĕсем. Шӳтсем. Халăх юррисем.	1			
8	**Кусем – манăн туссем.** Çил çуна. Математика мыскари.	1			
9	Киш çинчен çӳрекен халап. Пакăлти.	1		1	
10	**Ырăпа усал.** Чĕлхесĕр Иван. Хăйма вăрри.	1			
11	**Атте – анне пурри – телей тата пуянлăх.** Сăпка юрри. Çăкăр. Услан кайăк юмахĕ.	1			
12	**Ӳсен – тăран тĕнчинче**. Курăк академикĕ. Елюк сăртĕнче.	1			
13	**Çуркунне çитсессĕн.** "Çуркунне пуçланать. Курак. Çĕр ыйхăран вăранать	1			
14	**Чĕр чунсем – пирĕн туссем.** Сăвăр куççулĕ. Парпуспа Шулькка.	1			
15	Лашана çăлни. Хĕрӳ хĕвел хĕрелсе анчĕ…	1			
16	**Вăрçă кĕрленĕ чух.** Ĕç çинче. Урасăр. Эпир çĕнтертĕмĕр.	1			
17	**Çу пуçланчĕ**. Çу çитрĕ. Çуллахи вăрманта. Çулла**. Тĕрĕслев ĕçĕ.**	1	1		
	Пурĕ	17	1		

Вĕренекенсенпĕлĕвĕсемпеäслай-хăнăхăвĕсенетĕрĕслесехакламалливиçесем.

«5»паллăçакăнпекчухнелартмалла:вĕренекенмĕнвуланинетуллин ăнлансан;

1-мĕш çур çулта тулли сăмахăн (пĕрремĕш хут тĕл пулнă сăмахсене сыпăкласа), пĕр тикĕссĕн, тивĕçлĕ интонаципе минутра 65 (ăшра 80) сăмахран кая мар вулать;

2-мĕш çур çулта тĕрĕс ăнланса, пĕр тикĕссĕн, сăмахсене вакламасăр, текст пĕлтерĕшĕпе шухăшне шута илсе тивĕçлĕ интонаципе (хăвăрт е хуллен, сасса хăпартса е хăпартмасăр, логика пусăмĕсемпе тăхтавсем туса) минутра 75 (ăшра 80) сăмахран кая мар вулать; вуланине туллин, кĕскен тата суйлавлăн каласа пама, пысăках мар текст пайĕсене харкам тĕллĕн уйăрса ят пама, ансăр план тăрăх каласа пама,ыйтусене хуравлама, шухăшне текстри тĕслĕхпе çирĕплетме, хайлавăн тĕп шухăшне ваттисен сăмахĕсемпе тата каларăшсемпе палăртма, текста асамласа каласа панă чухне сăнарлă сăмахсемпе усă курма пĕлет; автор герой çине мĕнле куçпа пăхнине, сăвă, калав, юптару, пьеса ансат уйрăмлăхĕсене чухлать; пăхмасăр каласа памалли сăвă текстне çирĕп пĕлет, ăна тĕрĕс те палăртуллă каласа парать.

«4»паллăçакăнпекчухнелартмалла:вĕренекенвуланатекстаăнланатьпулсан;

1-мĕш çур çулта текста палăртуллăн, сăмахсене вакламасăр (йывăр сăмахсене сыпăкласа), вулав тĕрĕслĕхне асăрхаса, йăнăшсене тӳрлетсе пырса, минутра 50 сăмахран кая мар вулать;

2-мĕш çур çулта вулав хăвăртлăхĕ 65 сăмахран кая мар, вулавра 1-2 йăнăш, ача ăна хăех тӳрлетет; сăвва палăртуллăн, тивĕçлĕ интонаципе пăхмасăр каласа пама пĕлет, анчах та пысăках мар йăнăшсем (пĕр сăмахах темиçе хут калани, пăтраштарни т.ыт.те) тăвать.

«3» паллă çакăн пек чухне лартмалла: вĕренекен ача текстан тĕп шухашне вĕрентӳçĕ пулăшнипе çеç ăнланать пулсан;

1-мĕш çур çулта текста тулли сăмахăн (хăш-пĕр сăмахсене вакласа), сасса улăштармасăр минутра 50 сăмахран кая мар вулать;

2-мĕш çур çулта вулав хăвăртлăхĕ 60 сăмахран кая мар, ача сăмахсене, сыпăксемпе сасăсене 4-6 çĕрте пăтраштарса, сиктерсе хăварса, вĕсене вырăнĕпе ылмаштарса, сăмахсенчи пусăмсене тĕрĕс мар туса вулать; мĕн çинчен вуланине çыхăнуллăн каласа пама пĕлмест, текст пайĕсене уйăрса ят пама вĕрентӳçĕ пулăшнипе çеç пултарать, пуплев йăнăшĕсем тăвать, вĕсене пулăшмасăр тӳрлетеймест; пăхмасăр каламалли сăвва çирĕпех пĕлмест.

«2» паллă çакăн пек чухне лартмалла: вĕренекен ача 1-мĕш çур çулта сасса улăштармасăр, сăмахсене вакласа, минутра 35 сăмахран кая мар вулать;

2-мĕш çур çулта хăш-пĕр сăмахсене çеç вакламасăр минутра 45 сăмах таран вулать; 6 йăнăшран ытларах тăвать; мĕн вуланине пăтраштарса, çыхăнусăр каласа парать, вĕрентекен ыйтăвĕсемпе те текстăн пайĕсене уйăрма пĕлмест; сăввăн пысăк пайне пăхмасăр каласа пама пултараймасть.